

Tööandjad igatsevad rohkem kergelt kättesaadavat teavet töökeskkonna kohta

Marge Mäekivi
tööinspektor-uurija

Tööandjad peavad töötervishoiu ja tööohutuse seaduse täitmist ajamuhukaks, kulukaks ja rohke paberimajandusega seotud tegevuseks. Samas tunnevad nad puudust infost töötervishoiuteenuste kohta ja töökeskkonnavalasest teabest.

Eriti ajamuhukaks peavad tööandjad kohustust kõiki töötajaid juhendada ja nendega pidevalt konsulteerida, samuti riskianalüüsi korraldamist ning tööõnnetuste ja kutsehaigestumise uurimist. Tööandjale on kulukas töötajatele isikukaitsevahendite soetamine ning töötajate töötervishoiu ja tööohutusega seotud koolitustele saatmine.

AS Norstat Eesti 2009. aastal tehtud uuringust selgub, et tööandjad soovivad, et teave töötervishoiuteenuste kohta oleks kättesaadavam ning töökeskkonnavalaste koolituskursuste korraldamine paindlikum. Tööandjatele on probleemiks, et töötervishoiuarstid ei tutvu ettevõtte töökeskkonnaga, mistõttu ei anna tervisekontroll neile piisavat teavet töötingimuste parandamiseks ja edendamiseks. Tööandjate soov oleks, et töötervishoiuarst ja perearst võiksid teha koostööd ning edastada tööandja jaoks olulise informatsiooni tööandjale, et viimastel oleks põhjalikum ülevaade töötajate töötervisealastest vajadustest.

Vaja abi leidmisel

Tööandjate ja töötajate töökeskkonnavalane teadlikkus on täna veel väike, vaatamata võimalusele leida internetist rohkelt vastavat teavet. Tööandjad ja töötajad tunnetavad neile vajalikust teabest puudust ning suutmatust ise juhendamaterjale leida ja ennast pidevalt õigusloome muudatustega kursis hoida. Tööandjad ja töötajad ootavad abi tööohutuse ja töötervishoiuga tegelevatelt asutustelt, et oma teadlikkust valdkonnas suurendada.

Töötervishoiu- ja tööohutusalaste küsimuste tekkimisel peaksid nii töötajad kui tööandjad olema aktiivsemad ning pöörduma ise tööohutuse ja töötervishoiuga tegelevate asutuste spetsialistide poole, et ennetada probleemide tekkimist. Paljudel juhtudel selgub alles järelevalve teostamisel, kutsehaiguse ilmnemisel või tööõnnetuse toimumisel, et tööandjapoolsed kohustused on jäänud teadmatusest või suutmatusest tulenevalt täitmata. Tööandjate aktiivsem pöördumine Tööinspektsiooni annaks tööinspektoritele võimaluse nõustada ning tööandjaid informeerida seadusemuudatustest ja kehivatest töötervishoiu ning tööohutuses nõuetest.

Uinunud valvsus konkreetsest ohust riskantsem

Näitena võib tuua viimase kolme aasta (2007-2009) laste- ja õppeasutustes toimunud tööõnnetused Järva, Rapla, Lääne ja Hiiu maakondades. Tööõnnetuste peamiseks põhjusteks olid ettevaatamatus, kiirustamine ning teadmatus. 25 tööõnnetusest pooltel juhtudel kvalifitseerusid töötajate vigastused meditsiinilises mõtte rasketeks kehavigastusteks. Kannatanuteks lasteaedades ja õppeasutustes toimunud tööõnnetuste puhul on enamikel juhtudel naissoost töötajad keskmise vanusega 43 aastat. Töötajate vanust arvestades võiks väita, et tegemist on kogunud töötajatega, kes tunnevad oma tööd ja töös esinevaid ohte. Töötaja teadmine, et ta on kogu aeg mööda seda treppi käinud või kindlat töövahendit kasutanud uinutab tema valvsuse. Selliste tööõnnetuste vältimisel ei aitagi üks konkreetne abinõu, vaid töötajate teadlikkuse tõstmine töötervishoiu ja tööohutuse nõuetest ning töökeskkonnas valitsevatest ohtudest, mida tööandja peaks aeg-ajalt kontrollima. Tööandjate esitatud dokumentidest selgub aga tihti, et paljudel laste- ja õppeasutustel on teostamata töökeskkonna riskianalüüs. Samuti ei ole tähelepanu pööratud kasutatavate seadmete ning tehtavate

tööde ohutusjuhendite koostamisele. Mitme tööõnnetuse toimumise põhjuseks oli vastavava väljaõppe ja ohutuslase juhendamise tegemata jätmine. Haridusvaldkonna asutustes oli sagedamini probleeme käiguteede pinnamaterjalide ning treppidega. Kontrollitud haridusasutustest rohkem kui pooltel ei ole riskianalüüsis kukkumisohtu üldse hinnatud. Töökeskkonna riskianalüüsi alusel koostatavad tegevuskavad terviseriskide vähendamiseks ja töökeskkonna riskianalüüsi alusel teostatava sisekontrolli tegemiseks nendes asutustes käesoleva ajani põhimõtteliselt ei toimi või puuduvad. Eeltoodu alusel võib väita, et tööandjad lasteaedades ja õppeasututes ei pööra piisavalt tähelepanu töötervishoiu ja

tööohutuse probleemide olemasolule ning võimalustele nende lahendamiseks.

Tööõnnetusi aitab ennetada läbi mõeldud töökorraldus ning tööandja ja töötajate ühine huvi meeldiva ja turvalise töökeskkonna loomisel. Juhul, kui töökeskkonnaalase tegevusega tegeletakse vaid sellepärast, et seadus nii nõuab, jääb arusaamatuks ka see, milleks on vaja ettevõttesse või asutusse inimest, kes koordineeriks töökeskkonnaalast tööd. Töökeskkonnaspetsialisti töökohustus panakse tavaliselt sekretärile, kes enamikes ettevõtetes ei ole saanud vastavat koolitust selle kohta, mida tegelikult oleks vaja teha, et nii tööandja kui töötajad tunneksid koostööst rõõmu ja rahulolu.